“The spirit of a man is constructed out of his choices.”

Irvin D. Yalom, *When Nietzsche Wept*

HAGADOL DRASHA

הכל בסדר

Successful Seder Strategies for Order in our Lives

רפא צירי / ר׳ רפאל ענתבי

רְפָא צִירִי אֵל נֶאֱמָן כִּי אַתָּה רוֹפֵא אֻמָּן
אַתְּ רֹאשִׁי שׁוּר חַלְשִׁי וְתֵן כֹּחַ לְנַפְשִׁי

פְּתַח שַׁעַר הָרַחֲמִים רָם שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים
עַל עַבְדְּךָ שִׂים חַסְדְּךָ אֵין מְרַחֵם בִּלְעָדֶךָ

אֵל חַי רְצֵה תְּפִלָּתִי וְחוּשָׁה לְעֶזְרָתִי
בִּמְהֵרָה דְרוֹר קְרָא לְעַם בָּן הַגְּבִירָה

Rabbi Shalom Baum

April 2, 2020 • 8 Nissan, 5780

Thank you to our cosponsors, who are listed on the next page.

Thank you to Aliza Rosenberg & Yoni Baum for helping me prepare the sources and to Rob Shur for the layout.

Thank you to our co-sponsors:

Shelley & Bruce Badner

Laurie Baumel & Manny Litchman

Yaffa & Neil Bromberg in honor of Debbie & Rabbi Baum helping them make Pesach for the first time

Terry & Dennis Eisenberg in honor of their children & grandchildren

Rachel & Daniel Fischer

Golda & Abraham Foxman in memory of Golda's father, Moshe ben Simcha, Moses Bauman, z"l

Ruth Gershen & Rabbi Hillel Gold to commemorate the yartzeits of Ruth's father, Avraham Yitzchak ben Chaim Shmuel, Alvin E. Gershen, z"l; Rabbi Gold's father, Rav Raphael ben Shimon HaLevi, Rabbi Raphael Gold, z"l; and Rabbi Gold's grandfather, Shimon ben Michael HaLevi, z"l

Ilana Glickman and family to commemorate the yartzeit of Ilana's husband, HaRav Ozer Yeshaya ben Dov HaKohen, Rabbi Tony Glickman, z"l

Chaya & Mark Goldsmith to commemorate the yartzeits of Mark's great-aunt, Hadassah bat Yehuda, Alice Plaut, z"l; Chaya's brother, HaRav Zvi Hersh Yosef ben Baruch, Rabbi Zvi Florence, z"l; and Mark's grandfather, Yosef ben Michel, Joseph Steinbaum, z"l

Shari & Yossi Katz, Nicole & Elie Kinches, and Cynthia Friedman in commemoration of the 24th yartzeit of Shari & Nicole's father, Aryeh Leib Sender ben Eliezer HaKohen, Larry Friedman, z"l

Janine & Max Klein in honor of all the healthcare professionals working tirelessly to ensure our safety

Yaelle & David Metzman

Nikki & Daniel Sausen to commemorate the yartzeit of Nikki's father, Shraga Faivel ben Yaakov v'Sarah, Philip (Feivy) Fuchs, z"l

Charlene & Myron Schulman to commemorate the yartzeit of Myron's father, Chaim ben Yosef, Herman Schulman, z"l

Ari & Francine Weisbrot

Part 1: House Rules – Introduction

Defeating the Dialectic This Year:
(See Griz Stencils Seudat Heseiba)

1) ספר המנהיג הלכות פסח עמוד תצ
ונפלאתי על זה שכתבו לטבל המצה בחרוסת ולא ראיתי ולא שמעתי מנהג זה לעולם, וכי אפשר לומ' **כן, והלא המצה צריכה הסיבה זכר לחירות, והחרוס' זכר לטיט ולשעבוד היא, והיאך יתחברו החרות** והשעבוד זה עם זה שזה סותר זה.

Love the one(s) you are with
If you're down and confused
And you don't remember who you're talking to

2) ראב"ן פסחים ד"ה ופורס את
... ולבני ביתו הסמוכין עליו אומר כן ולא לכל אדם שהרי ביתו סגור ומוסגר ושארית ישראל לא ידברו כזב

3) אליה רבה סימן תעג
כל דכפין וכו', קאי **על בני ביתו**, שהרי ה(מ)פתח סגור (**ראב"ן** סי' תלט)

Put on your Game Face
Game Face Urbandictionary
#1) a confident swagger you bring out when you are about to get ready to **tackle** something difficult, or when you are about to take on a challenge. Or when you are **getting ready** to get down to hard business.

4) סידור רבי יעקב קאפיל ותוס' חיים שעל חיי"א כלל ק"ל סק"ט.
בבואו מבית הכנסת לביתו יראה לבני ביתו פנים יפות בשמחה

Part II: The Reality, The Responsibility & The Opportunity – Leaning in Toward Positivity Bias

- The Reality -

RHS: No Hallel in shul etc….

5) רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז הלכה ג
היה לבדו שואל לעצמו מה נשתנה הלילה הזה

- The Responsibility -

6) Reassurance Via Greetings
https://rabbidunner.com/when-the-lubavitcher-rebbe-self-quarantined-for-seder/

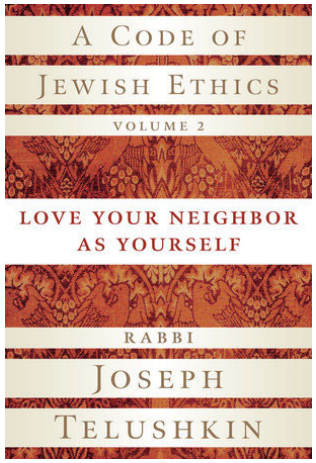

When Rabbi Moshe Sherer, the late head of Agudat Yisrael was a young man, he was assigned to escort the great European sage, Rabbi Elchanan Wasserman, who was visiting New York. On their first morning together, Rabbi Wasserman, who knew no English, asked Rabbi Sherer how to say the Yiddish Gut Morgen in English. Rabbi Sherer explained to him that the English was almost the same as the Yiddish, "Good Morning". As they waited for the elevator, Rabbi Wasserman paced up and down practicing the expression. When the elevator arrived, he said to the elevator man, "Good morning," and then turned to Rabbi Sherer and said, in Yiddish, "Did I say it right?"
Rabbi Wasserman understood the particular importance of rabbinic scholars, who exemplify Judaism to many Jews and non-Jews, acting with warmth; in that way, Jews and non-Jews alike will look upon rabbis not as stern figures, but as friendly and approachable.
Similarly, when a rabbinic chaplain at a large New York hospital was speaking to a group of health professionals about Jewish perspectives on medical issues, he cited a ruling of legal scholar Rabbi Moshe Feinstein's name mentioned, and a nurse said in a loud voice, "He's a real rabbi. The rabbi was puzzled as to how this nurse, who was not Jewish, was familiar with Reb Moshe. When he spoke to her, he learned that she had helped care for a newborn great-grandchild of Rabbi Feinstein. When the rabbi visited the house, he made a point of seeking her out and thanking her for all she had done for his great-grandchild.
This story reminds us that, although many of us think that others are impressed by our intellectual insights, our elegant clothing, or our wealth and standing, **what often most appeal to others are simple acts of kindness and personal attention. As this nurse explained she called Rabbi Feinstein's family to offer her condolences after his death" "I remember how the Rabbi smiled and wished me a good day. I could see that in his eyes I was important."**
In a law that is not widely practiced today, **Rabbi Joshua ben Levi teaches that "when a man sees a [beloved] friend after a lapse of thirty days, he is to recite the she-he-chi-yanu blessing, 'Blessed are You, Lord our G-d King of the Universe**, who has kept us alive,

preserved us, and brought us to this day' " (*Berachot 58b; Shulchan Arukh, Orach Chayyim 225:1).*

We should greet people whom we see, and go out of our way to be the first to extend the greeting. The Talmud relates that it was **said of Rabbi Yochanan ben Zakkai, the most distinguished rabbi of his age, that "no one ever greeted him first, even a Gentile in the marketplace" (*Berachot 17a)*.** Rabbi Yochanan could easily have stood on ceremony thinking, "I am a prominent leader and scholar, and more important than most of the people I meet. Therefore, they should greet me before I acknowledge them." Instead, realizing that every person he met was also created in God's image, Rabbi Yochanan considered it an honor to be able to greet other images of God.

Just as remarkable, given that Rabbi Yochanan lived at a time when the Romans were oppressing the Jews, and Jewish-Gentile relations were hostile, he extended greetings to non-Jews as well as Jews. It is likely that Rabbi Yochanan, in addition to recognizing the divine image in the non-Jews whom he met, hoped in this way to help improve Jewish-Gentile relations.

Fixing from Quarantine

When someone whom we dislike, or with whom we are at odds, greets us, we should return the greeting. And if we see her first, we should initiate a greeting. Rabbi Tzvi Elimelech of Dienov writes that in cases of strife, it is particularly important to offer greetings, since such behavior can hasten reconciliation.

You are NOT alone

Natan Sharansky's 5 Tips for Quarantine

https://www.youtube.com/watch?v=wdyHlYpRvko

You are not alone – part of big nation

Tip: Build plans that depend on you, not what doesn't depend on you.

כבר לא מפחד להיות לבד ביניכם מסתובב והלב פועם עדיין חי הלב פועם עדיין חי הלב פועם עדיין חי הלב פועם .מתוך הכאב משהו נולד.

- The Opportunity -

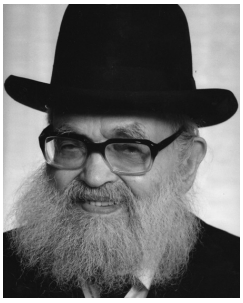

7) אמת ליעקב

NO more abdicating

עיקר מצות הלילה הוא ענין סיפור יציאת מצרים שהטילה התורה חיוב על האב לספר לבנו וכדביאר הרמב"ם בפ"ז מהל' חו"מ, ולכן אינו הגון מה שנוהגים היום שהמורים והמורות בבתי ספר מלמדים את כל סיפור ההגדה לכל פרטיה ודקדוקיה לתלמידים קודם החג, ואח"כ בשעת הסדר הבן מלמד ומסביר לאב, היפך כוונת התורה. ומה טוב היה אילו היו בתי הספר מלמדים לתלמידים רק את פירוש המלות של ההגדה, וכל שאר הענינים היו האבות מספרים לבניהם בשעת אמירת ההגדה בליל הסדר, כפי שמחייב הדין אבל קשה לשנות.

WSJ
'Mommy, I Like Coronavirus'
Busy professionals have an opportunity to reflect on what's really important.
By Erica Komisar
March 20, 2020

'Mommy, I like coronavirus because I get to spend time with you," a patient of mine, a lawyer, quoted her son as saying. With schools closed, social events postponed, and workplaces empty, usually busy professionals find themselves at home baking cookies, playing games, watching movies and doing arts and crafts to keep their children occupied. Some are surprised to find they enjoy it.

---

8) ראבי"ה ח"ב - מסכת פסחים סימן תכה

One on One Time: This Shabbat at Home with no Shul & Guests

נהגו **התינוקות** להקדים ולקרות האגדה ביום שבת הגדול. ובענין זה כתוב בסדר רב עמרם. ונראין הדברים שכדי להסדיר בפיהם ויבינו בפסח וישאלו:

9) ספר מהרי"ל (מנהגים) הלכות ערב פסח

אמר מהר"י סג"ל דיש לחזור ההגדה של פסח עם הנערים בשבת הגדול.

10) משנה ברורה סימן תעב ס"ק ג

Home on Time from Shul, For a Change

שמצוה למהר ולאכול וכו' - **ר"ל לזרז לעשות הסדר כדי שלא יישנו התינוקות כשידעו שלא ישתהה הרבה [ב] עד האכילה וממילא ישאלו מה נשתנה וישיב להם ויקיים מה שכתוב והגדת לבנך ביום ההוא**

11) זריעה ובנין בחינוך עמ' מג

Every child getting his/her due.

מגיע גיל שילדים שואלים שאלות. שאלות של ילד צריכות לקבל התייחסות רצינית, וצריך לענות להם לעיין. אם תמיד אומרים לילד: "את זה אתה לא מבין", "זה תבין כשתגדל", "אל תשאל כאלה שאלות טפשיות", אזי סותמים את יצר הידיעה של הילד. הילד רוצה לדעת, ובמקום לפתח אותנו -- עוצרים אותו.
צריכים לשמוח על כך שילד שואל, שצריכים לענות לו לפי יכולתו להבין. אפילו אם הוא שואל שאלות שמיכות קצת את ההורים -- צריכים לענות לו עד כמה שאפשר, ולעשות זאת ברצינות.

- Second Best is also Valid: We Gave before Pesach this Year -

12) AS Midrash notes Mishpatim

Charity on the Festivals: *Radal* suggests that by giving charity in honor of the festivals, we fulfill in some way the commandment of, *And he shall not appear before Hashem empty handed,* even when we are in exile and are unable to make the pilgrimage to the Temple. Based on this concept, *Nachalei Mayim* offers an explanation of a piece found in the *Haggadah.* In the paragraph beginning "Ha lachma anya", we recite the words "col dichpin yaiitai vyaichol", *Let anyone who is hungry come in and eat.* Why do we recite this t the Seder? ***Nachalaei Mayim*** **explains that this is our way of saying that although now there is no Temple and we are unable to fulfill the above commandment in the proper manner, nonetheless, we do fulfill it somewhat by inviting the poor to ear at our table.** It is for this reason that *Rambam* (end of *Hil. Chametz U'matzah)*, in his *Nusach HaHaggadah,* indicates that the above paragraph was not recited when the Temple stood. For since at that time they made the pilgrimage to the Temple, they fulfilled the commandment of *And he shall not appear before Hashem empty handed* in its entirety (by bringing both offerings to the Temple *and* gifts for the poor), and thus it was unnecessary to make the above statement. It is for this reason that we conclude the above paragraph with the prayer: *This year we are here; next year we will be in the Land of Israel. This year we are slaves; next year we will be free men.* We pray to God to redeem us from exile, so that next year we will be able to fulfill the commandment of *And he shall not appear before Hashem empty handed* in its true form, when appearing before God in the Temple.

12) Sephardic Heritage Haggadah: A Higher level of Charity.

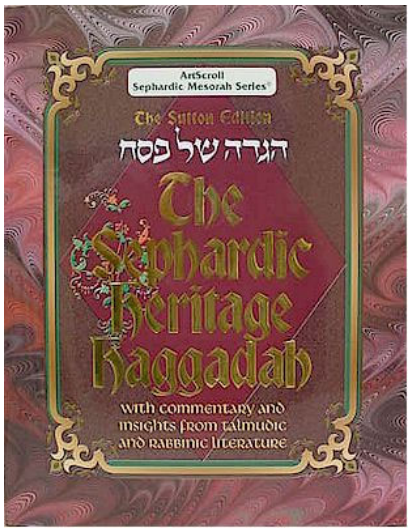

The *Ben Ish Hai* explains that inviting guests to the Seder constitutes a higher level of *tzedakah.* There are two ways to perform charitable acts on Passover night: One is to send charity directly to the poor person; however, the recipient might thereby become ashamed. The second, higher level is to invite the pauper to the donor's home, for it is not unusual for even wealthy individuals to invite their own rich friends to come for dinner. Accordingly, poor people who have been invited to the Seder of a wealthy man will not experience embarrassment – but will instead feel good about themselves.

Furthermore, the *Ben Ish Hai* continues, in order that they not make the *Ha Lahma Anya* mere lip service, those who do not (for whatever reason) invite guests to their homes should be sure to distribute *tzedakah* beforehand and at least achieve thereby the lower level of *Tzedakah*. Therefore, the custom of giving "Kimtah dpischa" (wheat for matzot and food for the poor), was established: By providing for the needy before the advent of the Passover holiday – either by sending them money or food -one could be certain that he was fulfilling at least the lower level of *tzedakah.*

- Strengthen our Center First / Our Homes: Pesach Mitzraim at home שה לבית -

13) הגדה הלקח והלבוב (הרב אברהם שור)

צאן מרעיתו' (יחזקאל לד, לא) ויהיו סבלנים כשה לטבח למען כבודו ית'. ויהיו מתנהגים עפ"י הבורא ית' כרועה עדרו. **לכתחילה צריך להיות שה לבית אבות, לתקן כל הבית אבות**, כל משפחתו [וכל א' לפי דרגתו – כן הוא הגדול של משפחתו שעליו הוא אחראי, כי באמת

14) Rav Soloveitchik on Family Night

The liberated slaves had the courage to withdraw, to defy the natural call of the blood. What did the Jews do in the hour of freedom? Instead of swarming the streets of Goshen, they were locked up in their houses, eating the paschal lamb and reciting the *Hallel*. It is unique in the history of revolutions (*Festival of Freedom,* pp. 31-32)

עכשיו הלב פתוח
בניה ברבי
מילים: אבי אוחיון ובניה ברבי
לחן: אבי אוחיון ובניה ברבי
לא ביקשתי הרבה, מה בסוף מחכה
בואי תראי זה כתוב בעיניים שרואות את הכל
בואי עכשיו נבנה לנו בית

Supporting our Friends

15) ויקרא פרק כה פסוק יד

וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ **אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו**:

16) הרמ"א סימן י ד"ה היסוד הגדול

היסוד הגדול השלישי, הנה הוא במדרש תורת כהנים פרשת בהר (המלים תו"כ פרשת בהר באותיות רש"י ובסוגריים בדפוס א', והוא בספרא בהר פרשתא ג בשינוי לשון, ועיין תורה תמימה ויקרא כה יד אותיות פג – פה) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה וגו' (ויקרא כה, יד) **למדה תורה דאם באת לקנות קנה מיד עמיתך, וכן למכירה**. הנה הוא בהדיא,

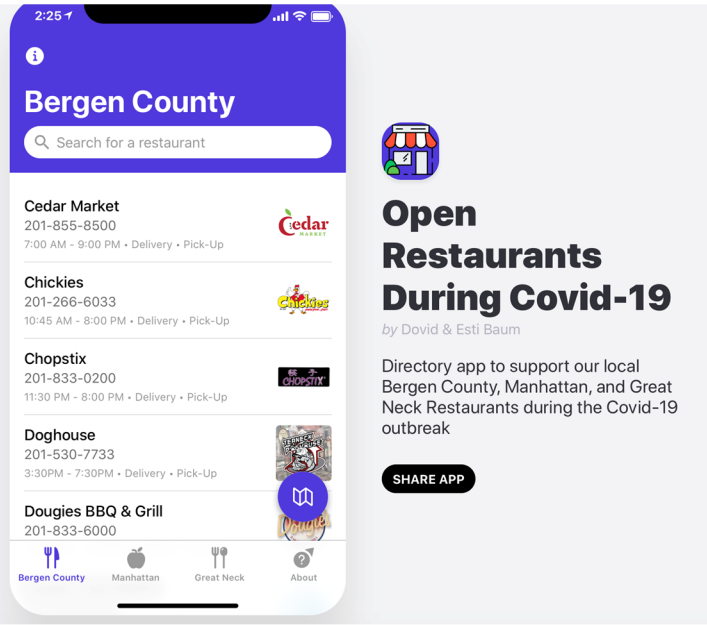

Part III: Positivity Bias

We will see this play out in the Halachot of the Seder (in Part IV) and a tool for life

Not Optimism Bias – Too dismissive

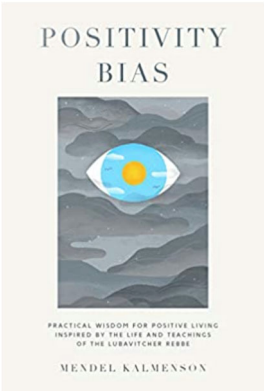

Optimism bias (or the **optimistic bias**) is a cognitive **bias** that causes someone to believe that they themselves are less likely to experience a negative event. It is also known as unrealistic **optimism** or comparative **optimism**. **Optimism bias** is common and transcends gender, ethnicity, nationality and age.

Through a mix of nature, nurture, social conditioning and free will, we each possess a personalized lens that frames, forms, clouds and distorts the way we see ourselves and the world around us. In order to live in the most meaningful and effective way possible, each of us needs to continually assess and adjust the default frames we have developed.In the book's first chapter we read how the Rebbe introduced the essential root and nature of positive thinking in the first Chassidic discourse he delivered upon accepting the mantle of leadership of Chabad in 1951:We must know that the world ... is a garden! Not just a [utilitarian] field that yields grain [which is necessary in order to subsist], but a luxuriant garden that yields precious fruits [that provide color, aroma, flavor, beauty, and pleasure].**The Rebbe's counsel to Nobel Prize-winning author Elie Wiesel exemplifies an approach to tragedy and belief in G-d that applies to individuals, the Jewish people, and the world as a whole:** In his memoirs, Elie Wiesel vividly recounts his first encounter with the Rebbe in the early 1960s. "**That simple dialogue," according to Wiesel, "lasted almost an entire night," and "was a turning point in my writing."**After *Night*, which has since been translated into over 30 languages, Wiesel published his second novel, *The Gates of the Forest*, in 1964. This book provides a fictionalized account of that first late-night conversation between himself and the Rebbe.The account is grueling, heartbreaking, and painfully vulnerable. Auschwitz, of course, is the pivotal question of the conversation. "How can you believe in G-d after Auschwitz?" But as the conversation shifts from emotion to emotion, from argument to counter-argument, **the Rebbe keeps pushing his visitor to reveal why he is really there, his deepest motivation for the visit. "What do you expect of me?" asks the Rebbe. To which Wiesel responds: "Nothing, absolutely nothing."** But the Rebbe is patient. **After hours of going back and forth, in a moment of epiphany, Wiesel came to realize why he had come to see the Rebbe. He confessed, " ... You asked me what I expect of you, and I said I expect nothing. I was wrong. I want you to make me cry."**In the original, much longer, Yiddish version of the book that came to be called *Night*, Wiesel describes the death of his father in Buchenwald, admitting that this event was so traumatizing it had, in that moment and ever since, robbed him of his tears. "I did not cry, and this is what causes me the most grief: this inability to cry. The heart had petrified, the fountainhead of tears had dried up."And what was the Rebbe's response? **What could one**

Too much anxiety= Bad Decisions

possibly say to such an urgent, human request?"That's not enough," he said lovingly. "I shall teach you to sing."
In the words of R. Jonathan Sacks: "I have read many works of post-Holocaust Jewish theology. And they all ask the same question. They ask what unites us—the Jewish people—today, with all our divisiveness and arguments. And in them I read the same answer: What unites us as Jewish people today is memories of the Holocaust, fears of anti-Semitism. **What unites us as a people is that other people hate us.The Rebbe taught the opposite message. What unites us, he taught, is not that other people don't like us, but that G-d loves us; that every one of us is a fragment of the Divine presence and together we are the physical presence of G-d on earth.** Surely that message—spiritual, mystical as it is—is so much more powerful, [and] so much more noble than the alternative.
Scientists have coined the term **"negativity bias"** to describe this phenomenon of how human consciousness relates to the world. Essentially, our negativity bias ensures that experiences of a more negative nature have a greater effect on our psychological state and consequent behavior than neutral or positive ones, even when they are of equal intensity.According to neuroscientists, our brains have developed specialized circuits that register negative experiences immediately in emotional memory so that we can learn from them.On the other hand, most positive experiences flow through the brain like water through a sieve; we experience them, enjoy them, and quickly forget them.

Positive Psychology is the scientific study of the strengths that enable individuals and communities to thrive. The field is founded on the belief that people want to lead meaningful and fulfilling lives, to cultivate what is best within themselves, and to enhance their experiences of love, work, and play.

Dr Tal Ben-Shahar Harvard
https://www.youtube.com/watch?v=wBWejfL0xOA

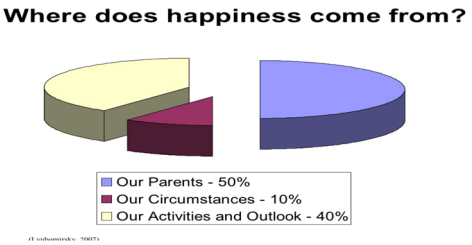

Harvard's Positive Psychology 1504, taught by professor Tal Ben-Shahar Ph.D., will enter the books as the most popular course in the history of Harvard University. In the spring of 2006, over 1400 Harvard students enrolled in both Positive Psychology 1504 and Ben-Shahar's Psychology of Leadership course.

Relevance to Pesach and Family Narratives- Grit Pesach 2020

Reading Rav Wolbe – Often

Positive about oneself

17) עלי שור חלק א עמוד קסט
אדמו"ר מאור עינים מרן ר' ירוחם הלוי זללה"ה אמר: "אוי לו לאדם שאינו מכיר ליקויי נפשם, שהרי אינו יודע מה עליו לתקן. **אבל או ואבוי לאדם שאינו מכיר מעלותיו, כי הן אפילו את כלי-עבודתו אינו מכיר!**

18) עלי שור חלק ב עמוד קנח

המתחיל ללמוד מוסר צריך לעסוק תקופה ממושכת בלימוד מעלות.

Choosing the Most Positive Name: Generates Hope & Optimism

19) אמת ליעקב

ועיין בדרישה שהביא מהמהרש"ל שהקשה על הטור דהו"**ל לקרות שבת וערבה** כמו שקורים שבת נחמו או שובה או חזון על שם ההפטרה, ועיי"ש. וזה י"ל משום דשבת זו קורין נחמו ע"י נחמה או שובה ע"ש תשובה, ובאמת הו"ל לקרות שבת איכה וכדומה **אלא שלא רצו לתלות בו הפורעניות** ולפיכך ציינו אותו בשם חזון, **אבל כאן באמת טעם קריאת ההפטרה הוא משום היום הגדול והנורא**, ולפיכך שפיר יש לקרותו שבת הגדול

20) Rav Asher Weiss on the Haggadah:

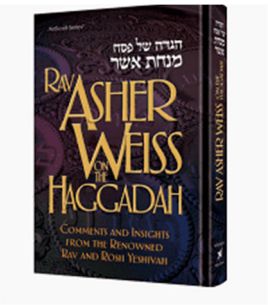

Rav Asher Weiss quotes a story from the Berditchever Rav- The Berditchever was walking home from shul on the night of the seder and he heard one of the simple guys at the seder saying the words that are written by the four sons. He was saying "echaaaaaaad chacham", "echaaaaaaad rashah", etc. He was lengthening in the word "echad" (One), because he was always taught that when you get to the word "echad" in shema, you should lengthen the "echad". **The Berditchever turns to Hashem and says "Hashem- the story of the five elders shows us that they stayed up learning all night and only then were they fit to be "MikaBel Ol Malchus Shamayim" (Shema represents Accepting the yoke of Heaven). And this Am Haaretz (Ignorant person) is only up to the Four Sons and he's already being "MikaBel Ol Malchus Shamayim"**

Choosing to See People Positively

Attitude to all Four Children

21) ספר שבולי הלקט סדר פסח סימן ריח

יש מפרשין לפי שרצו לדרוש מקראות הללו הכתובים ארבעה בנים **מתחיל בברכות התורה** וכן פירש רבינו ישעיה זצ"ל התחלת הדרשה היא ומברך תחלה ואח"כ דורש: כנגד ארבעה בנים דברה תורה. מילתא באנפי נפשה היא ואינו סמוך על מה שאומר למעלה

כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה:
אֶחָד חָכָם. וְאֶחָד רָשָׁע. וְאֶחָד תָּם. וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל.

22) Rebbe Embracing the "Wicked": Everyone has a Seat

The Talmud (*Kiddushin 36a)* records a debate between Rabbi Yehudah and Rabbi Meir regarding our designation as God's children. According to Rabbi Yehudah, we are only considered God's children when we behave as God's children. Rabbi Meir, however, holds that either way we are called God's children. He cites several verses in the Prophets where we are chided as foolish, or impious, and yet we are called foolish *children*, impious *children. Rashba* rules (Responsa 194 and 260) that although Jewish law generally follows Rabbi Yehuda's view, in this case we follow the view of Rabbi Meir, since the verses from the Prophets clearly confirm Rabbi Meir's view.

Here in the Haggadah, Rabbi Meir's view is likewise displayed: The Torah speaks of four types of Jews, including the wicked child, yet refers to all of them as children, alluding to their status as God's children (see *Chida).*

Adding Seats – Rabbi Bender Haggada- A SEAT FOR EVERYONE
Alexander Rebbie- The middle Matza- Middle child
Yachatz Rambam

23) הגדה ליל שמורים

מעשה הר"ר ור"י וכו'. יש להתבונן בזה דבר **ר"א היתה דירתו בלוד** ור"י
ויראה לענ"ד שבאמת כן הוא ע"פ מאי דגרסינן שלהי מכות [כ"ד.] וכבר היו ר"ג וראב"ע ור"י ור"ע שהיו מהלכיו בדרך ושמעו קול המונה של רומי וכו' והתחילו בוכים ור"ע משחק א"ל מפני מה אתם בוכים אמרו לו הללו יושבים בטח והשקט ואנו וכו' אמר להם ר"ע לכך אני משחק אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה וכו' אמרו **לו עקיבה נחמתנו** עכ"ל. ואינו מובן כלל דעם כל זה איזה תנחומין הוא זה, והרי על כל פנים אלו שרויין בנחת ושלוה ואנחנו דוויי הלב ועמוסי הצרות. ואם כוונת רבי עקיבא על עולם הבא יותר קשה, אטו התנאים הקדושים לא ידעו זה ועם כל זה בכו על רוב צרות ישראל בעולם הזה, **ובהכרח שעל עולם הזה ניחמן רבי עקיבא ואיזה תנחומין הוא זה**:

Hanging with Positive People and Being the R' Akiva this year

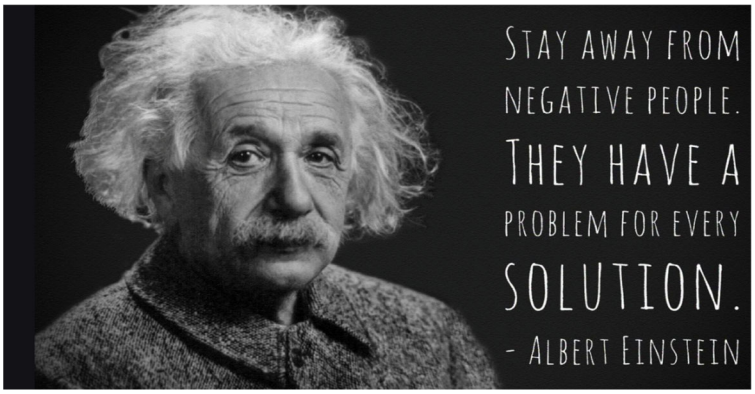

Dreamers at the Seder: Better than Discussing the Plauges

Elijah the Prophet

Related by the Rav while answering questions on the Haggadah in his Talmud class at Yeshiva University, April 11, 1978

I remember as a child that my father sent me to open the door for Elijah the Prophet before the recitation of "Pour out Thy Wrath" [Psalms 79:6] on the seder night. I opened the door, and in the doorway there stood a man wearing a white kittel, with a very nice beard. He looked like an angel, and I almost fainted at the sight. I thought he was actually Elijah at my doorstep.

Part IV: Seder Rituals & the Positive Choices

See Sefer Hamanhig in Introduction

RHS and Avinu Malkenu

Kli Yakar & White Kittel: No shame from dress

The Pure Kittel of Optimism (vs Taz)

24) הגדה אמרי שפר

שהנהיגו חז"ל לעשות הסדר כמו שעשו בזמן שאכלו פסחים ומזה הטעם נוטלץ ידים לטיבולו במשקה והט"ז תעזו תמה על זה לפי מנהגנו שנוהגים להקל בטיבולו במשקה ולא קשיא מידי דמכל מקום בסדר הנהיגו כמו בזמן אכילת הפסח

ומזה הטעם נוהגים ללבוש את הקיט"ל ואין הטעם שלא תזוח דעתו עליו ויזכור יום המיתה והוא תמוה אלא הטעם דאכילת פסח היא משולחן גבוה קאכיל וכשיטת רש"י בבאקמא יבב בד"ה אבל ביצה כאא בדי'ה כהנים והרמב"ם דכל אכילת קדשים קלים היא משולחן גבוה ולא כשיטת התוספות בביצה שם בד"ה אבלי' ובבבאקמא שם בד"ה ומחיים ואם כן יש לאכול את הפסח באימה

ובירא כמו בשעת התפילה **וכמו שאוכל על שולחן המלך שאינו לובש בגד אכילה כמו שאוכל בביתו** ובהיותנו בירושלים בזמן אכילת הפסחים היה הבגד החשוב שמתפללין בו מ"חטובות אסון מצרים משלי זטז והוא בגד פשתן לבן כדכתיב בראשית מאמב וילבש אותו בגדי שש ואנו נוהגים כמו בזמן הפסח משום הכי אנו לובשים בגד פשתן לבן והוא הקיט"ל

The Happy Egg (vs Rama)

25) ביאור הגר"א אורח חיים סימן תעו

נוהגין כו'. ול"נ הטעם **מפני שעושין אותו זכר לחגיגה** וצריך לאכול ומה שאין אוכלין את הזרוע לפי שעושין אותו צלי כמש"ל בסי' תע"ג ואין אוכלין צלי ויוצאין באפיקומן שאוכלין:

The Victory Grass

https://blogs.getty.edu/iris/the-ancient-origins-of-the-flower-crown/

26) רבינו מנוח - ספר המנוחה הלכות חמץ ומצה פרק ח

ואפשר לומר גם כן שנהגו בכרפס לפי שהוא עשב מורה על נצוח מלחמה וזה לו בסגלה וישראל נצחו אויביהם.

Positive Speech: Not saying Stealing

Rebbe applications to hospital and outreach

27) בבלי מסכת פסחים דף קט עמוד א

קליות ואגוזין בערב פסח, כדי שלא ישנו, וישאלו. אמרו עליו על רבי עקיבא שהיה מחלק קליות ואגוזין לתינוקות בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו. **תניא, רבי אליעזר אומר: חוטפין מצות בלילי פסחים, בשביל תינוקות שלא ישנו.**

28) רמב"ם הלכות גניבה פרק א הלכה ב

אסור לגנוב כל שהוא דין תורה, ואסור לגנוב דרך שחוק, או לגנוב על מנת להחזיר, או לגנוב על מנת לשלם, הכל אסור.

RAV SHTEINMAN: "I Don't mean it"

29) הליכות תימן דף 22 להגר"י קאפח

לא היו נוהגין לגנוב האפיקומן, לפי שהגניבה אסורה אפילו לשחוק ולדבר מצוה . .

RCBC Group

RKS: The lack of Beit Hamikdash is alluded to very subtly throughout the seder and is only pronounced at the end in Nirtza. I think that there is a major hole, but we do not want to focus on it because we want to celebrate what we do have, and not be saddened by what we do not have.

RYA: I would add that the Rav explained the minhag to introduce Hallel in Bavel on Rosh Chodesh in a similar fashion. The majority of Jews did not take advantage of the opportunity given to Ezra to return to Eretz Yisrael after churban Bayit Rishon. Approximately 43,000 returned. After many years in the גולה they recognized what a mistake they made. They created Rosh Chodesh as a day to recreate in their minds that the Galut mentality should not dominate their lives. Therefore, they skipped parts of Hallel which highlighted an exile experience. In לא לנו we say למה יאמרו הגוים איה אלוהיהם a classic call for those in crises. They omitted אהבתי because of phrases אפפני חבלי מות and צרה ויגון אמצא

RAB: An added layer of explanation for the דעה of Rabbeinu Tam cited in תוס׳ ברכות דף יד (against Machzor Vitri) advocating for a beracha on חצי הלל, which compares חצי הלל to יו"ט שני של גלויות.

The Positive Bitter Herb

Maror as Freedom Food

30) אבן עזרא שמות פרק יב פסוק ח

על מרורים יאכלהו אמר אחד מחכמי ספרד, ידוע כי הליחה תגבר בארץ מצרים בעבור מימי היאור, ובעבור שלא ירד שם גשם, כי האויר הוא לח תמיד, על כן מנהגם היה לאכול בכל שלחנם מיני מרורים רבים מעשבים וחרדל. ואפילו לא היה למצרי אלא פת לבד, לעולם המרורים יהיו על שלחנו לטבול בו הפת, כי הם רפואה לאוירם.

Defeating the Propensity for Pessimism

31) אור החיים שמות פרק יב פסוק ח

ולפי זה גם המרורים שיצו ה' הוא לצד **כי כן דרך אוכלי צלי לאכול עמו** דבר חד כי בזה יערב לחיך האוכל ויאכל בכל אות נפשו. גם בזה יוכר גודל העריבות כשיקדים לפיו מרורים. גם מה שהזכיר המצות הוא פרט אשר יכונן חיך **אוכל יטעם לו הצלי**

Part V: Theory to Practice - Positive Actions for others helps to heal us as well

מחשבה יוצרת מציאות
https://www.psychologytoday.com/us/blog/view-the-mist/201606/volunteer-when-depressed-the-life-you-save-may-be-your-own

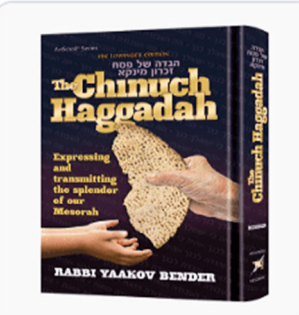

Rav Gavriel Finkel shared a *vort* which I've heard in the name of Ponevezher Rav and Rav Yaakov Kamenetsky. They pointed out that *Klal Yisrael's* destiny was changed with four words. The Medrash says that Yaakov Avinu's family was meant to go down to Mitzrayaim in chains, but instead, Yosef was appointed ruler, there to welcome them and help them settle. How did that come about? Because Yosef HaTzaddik looked around the prison at the people with whom he spent each day and spoke to them. He didn't say, "I am son of Yaakov Avinu, a grandson of Avraham and Yitzchak, and these people are lowlifes."He didn't say, "I am innocent and they are criminals, I will have nothing to do with them." **Instead, he looked at them and said, "Ma'du'a p'pneichem 'ra'im hayom? Why do you look so sad?" (Bereishis 40:7)**
He understood that specifically because he was a child of Avraham, Yitzchak, and Yaakov, he was charged with a mission to create warmth and positivity, to reach out to those around him and try to make things better.
That changed everything: it led to his own release and subsequent rise as ruler of Mitzrayim.

Bringing Seder to People when we are out of Order (Haggadabootcamp last week)
The *Sefas Emes* says that the process is referred to as a Seder, because it creates the Seder, the order, which defines out home throughout the year. The *leil haSeder* tells us who we are.

Halachot of Historical Memory- One Example of MANY
שו"ת ציץ אליעזר חלק ז סימן מח - קונ' אורחות המשפטים פרק י

Relevant today

32) הגדה של פסח לריטב"א ד"ה ברוך שומר
ברוך שומר הבטחתו לישראל וכו'. היא הבטחת דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. **וזכר למצוה זו אמר הכתוב בדין עבד עברי (דברים ט"ו) הענק תעניק לו וכו'**, ופירש רש"י שלכך מברכים את ה' בירידת האבות למצרים, לפי שכשם שמברכים על הטובה כך מברכים על הרעה. שהקב"ה מחשב את הקץ. מיום הגזירה לעשות כמו שגזר.

This Attitude & these Actions Free(d) us
Baum Midrash Shiur 5780 Bo & Beshalach
Rav on Ethicizing of Emotion- OOTW 202
Sichot Musar Eved Ivri Shemot 6:13

33) ירח למועדים פסח נו

במצרים גמלו חסד זה עם זה ע"י דברי חיזוק ועידוד
עפי"ז יש להבין היטב מה היה החסד הגדול שעשו ישראל במצרים, וכרתו עליו ברית זה עם זה, שאפילו במצבם החומר והירוד, **בשעה שהיו משועבדים ביהדות המערכת את הגוף, קיבלו זה את זה בסבר פנים יפות, והראו ביניהם פנים שוחרות וליבון שינים, ופייסו זה את זה בדברים של חיזוק ועידור**, מתוך נשיאות עול והרגשה בצער של חסידות, ובזה עשו החסד הגדול ביותר של 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים', וכשהיו במצב של דאגה היו משוחחים זה עם זה ומשמחים זה את זה בדברים, כי אפילו בלא פעולות גדולות ואירגוגים גדולים ונתינת ממון רב לטובה נצרכים אפשר לגמול חסד זה עם זה.

34) חפץ חיים - אהבת חסד חלק ב - הערות פרק ה

RJD

ונ"ל **שזהו מה דאיתא בתנא דבי אליהו פכ"ג כשהיו ישראל במצרים נתקבצו כולם וישבו יחד משום שהיו** כולם באגודה אחת וכרתו ברית יחד שיעשו גמ"ח זה עם זה וישמרו בלבבם ברית אברהם יצחק ויעקב ולעבוד את אביהן שבשמים לבדו ושלא יניחו לשון בית יעקב אביהן ושלא ילמדו לשון מצרים וכו' עי"ש ומה היה הכריתות ברית לגמ"ח אלא הענין כך הוא כי הם כשראו שאין שום עצה להנצל מגזירותיו של פרעה והשעבוד הולך ומתגבר יום יום מה עשו נתקבצו באגודה אחת וטכסו עצה מה לעשות לזה והסכימו ביניהם שילכו בדרך ה' לבדו ולא ישנו את שמם ולשונם **גם כרתו ברית יחד לגמול חסד זה עם זה היינו שעי"ז יתעורר למעלה חסד של הש"י עליהם וממילא יבוטלו לבסוף גזירותיו של פרעה.**

ובאמת כן היה לבסוף שדבר זה היה סיבה לגאולה וכדכתיב נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך וגו' ואיתא בפסיקתא [הובא בילקוט בשלח] נחית בחסדך זו גמ"ח נהלת בעזך זו תורה כי באמת תורה היה ג"כ במצרים כדאיתא ביומא (דף כ"ח) דאף כשהיו ישראל במצרים לא פסקה ישיבה מהם [דאף שהתורה לא ניתנה עדיין למדו שם כל המצות פרשיות שקבלו מפי האבות].

Chesed Ne'urayich!

ונראה שזהו מה שאמר הכתוב (ירמיה א') כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר וקחשיב פה ג' דברים כסדרן דחסד נעוריך היינו מה שעשו חסד בימי נעוריהן במצרים אהבת כלולותיך קבלת התורה שהיה אח"כ ואח"כ לכתך אחרי במדבר וגו']:

A Blanket of Trust: The chairman of Starbucks learns about life from Rabbi Nosson Tzvi Finkel zt"l.
2/09/02 Columbia Business School
By Howard Shultz

Sharing the Blanket

When I was in Israel, I went to Mea Shearim, the ultra-Orthodox area within Jerusalem. Along with a group of businessmen I was with, I had the opportunity to have an audience with Rabbi Noson Tzvi Finkel, the head of a yeshiva there [Mir Yeshiva]. I had never heard of him and didn't know anything about him. We went into his study and waited 10 to 15 minutes for him. Finally, the doors opened.

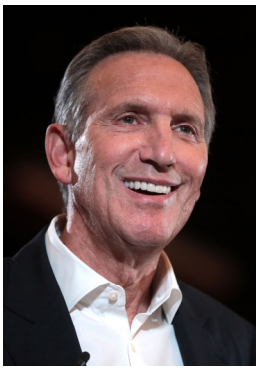

What we did not know was that Rabbi Finkel was severely afflicted with Parkinson's disease. He sat down at the head of the table, and, naturally, our inclination was to look away. We didn't want to embarrass him.
We were all looking away, and we heard this big bang on the table: "Gentlemen, look at me, and look at me right now." Now his speech affliction was worse than his physical shaking. It was really hard to listen to him and watch him. He said, "I have only a few minutes for you because I know you're all busy American businessmen." You know, just a little dig there.
Then he asked, "Who can tell me what the lesson of the Holocaust is?" He called on one guy, who didn't know what to do – it was like being called on in the fifth grade without the answer. And the guy says something benign like, "We will never, never forget?" And the rabbi completely dismisses him. I felt terrible for the guy until I realized the rabbi was getting ready to call on someone else. All of us were sort of under the table, looking away – you know, please, not me. He did not call me. I was sweating. He called on another guy, who had such a fantastic answer: "We will never, ever again be a victim or bystander."
The rabbi said "You guys just don't get it. Okay, gentlemen, let me tell you the essence of the human spirit.
"As you know, during the Holocaust, the people were transported in the worst possible, inhumane way by railcar. They thought they were going to work camp. We all know they were going to a death camp.
"After hours and hour in the inhumane corral with no light, no bathroom, cold, they arrived at the camps. The doors were swung open, and they were blinded by the light. Men were separated from women, mothers from daughters, fathers from sons. They went off to the bunkers to sleep.
"**As they went into the area to sleep, only one person was given a blanket for every six. The person who received the blanket, when he went to bed , had to decide, 'Am I going to push the blanket to the five other people who did not get one, or am I going to pull it toward myself to stay warm?'"**
And Rabbi Finkel says, "It was during this defining moment that we learned the power of the human, spirit, because we pushed the blanket to five others."
And with that, he stood up and said, "Take your blanket. Take it back to America and push it to five other people."

Chesed @ Home- Anchored in the House

Opinion

Welcome to Marriage During the Coronavirus

Remember: Both of you are right.

By Jennifer Senior
Opinion Columnist

35) מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק כו

רבי עקיבא אומר כל הנושא אשה שאינה מהוגנת לו עובר משום חמשה לאוין משום לא תקום (ויקרא י"ט י"ח) ומשום לא תטור (שם י"ח) ומשום לא תשנא אחיך בלבבך (שם י"ז) ומשום ואהבת לרעך כמוך (שם י"ח) ומשום וחי אחיך עמך (שם כ"ה ל"ו) מתוך ששונא אותה רוצה הוא שתמות ונמצא מבטל פריה ורביה מן העולם:

36) Arzei Levanon Haggada Volume 1

Reb Yaakov Kaminestky SHALOM BAYIT "Remember the person who prepared food and don't talk too much until Shulchan Aruch if it will offend person who spent so much time preparing the food & during Magid the food will be ruined".

Learning how To Sing Again - Keep Singing

"Teaching us how to Sing"

www.jpost.com/Israel-News/Israeli-singers-find-meaning-in-coronavirus-outbreak-623154

The Kav Lachayim association, dedicated to helping provide solutions for children with disabilities and rare syndromes, joined with Israeli artists Akiva, Ariel Zilber, Barry Sakharoff, **Amir Benayoun**, Lior Elmaliah and Hanan Ben Ari to make a heart-rending rendition of the Sephardic **liturgical poem "Refa Tziri" ("Heal my Pain"),** traditionally sung during the Torah-reading on Shabbat when a person who is ill or has been ill is called up to the Torah.
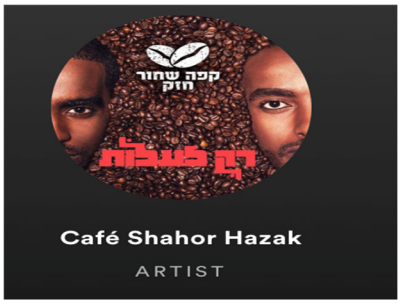
קפה שחור חזק:
אני יודע **שהכול יהיה בסדר**
לא משנה מה כולם מדברים בסתר
ניתן בראש בע"ה בלי נדר
שהכול יהיה בסדר
לא מקשיב למי שמדבר בלי קשר